

ÖZET

GELENEKSEL TÜRK SANAT MÜZİĞİNİN TÜRK HALK MÜZİĞİYLE KARŞILAŞTIRILARAK İNCELENMESİ

Gülşah KARAKAŞ

Müzik ve Sahne Sanatları Anabilim Dalı

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mart 2016

Danışman: Prof. Dr. Kadir KARKIN

Anadolu kaynaklı müzik geleneği Halk Müziği ve Sanat Müziği olmak üzere günümüzde iki parçalı durumdadır. Türk Sanat Müziği makamlı bir müzik türüdür. X.yüzyılda yaşamış olan Farabi'den Timurlek'in öldüğü 1405'e kadar geçen süre Türk Müziğinin nazari yönleriyle açıklandığı ve yazıya aktarılmaya başlandığı oluşum dönemini kapsamaktadır. Türk Sanat Müziği ciddi anlamda üzerinde yaşanılan toprakların, milletlerin müziklerinden etkilenmiştir. Bizans kilise müziği ve diğer milletlerin müziklerinden yararlanılmıştır. Bu sanat dalında yer alan birçok makam Osmanlı üzerinde hâkimiyet süren toplumlardan alınmıştır.

17.yüzyılın ortalarından Lale Devri'nin sona erdiği 1730'a kadar Avrupai, Barok ve Rokoko etkilerinin Osmanlı sarayına nüfus ederek zamanın doğu kültürüyle apayrı bir sentez oluşturduğu Klasik dönem süregelmiştir.1730'dan İsmail Dede Efendi'nin 1836'daki ölümüne dek uzanan dönem son dönem 1745'e kadar süren akım Romantik dönem 20.yüzyılın ortalarından bugüne kadar olan dönem ise çağdaş dönemdir.

Halk Müziği, toplumun içinden gelen insandan insana aktarılarak yaşayan, sürekliliği bulunan yüzyıllar boyunca toplumların kendi öz kültürleri ile bezenen halk tarafından genel kabul görek yaşayan bir müzik türüdür. Dünyanın neresinde olursa olsun halk şarkıları kent kültürünün dışında üretilmiştir. Neredeyse

yeryüzündeki her millete ait bir Halk Müziği bulunur. Halk Müziği'nin Anadolu'ya özgü biçimine Türk Halk Müziği denir.

Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği türlerini birbirinden kesin çizgilerle ayırmak mümkün değildir. Sanat Müziğinde kullanılan makamların birçoğu Halk Müziğinde de kullanılmaktadır. Ritim yönünden de basit usullerin çoğu Halk Müziğinde de kullanılmıştır. Temelde bir bütünün parçalarıdır. Her iki türünde tarihsel gelişimi incelenecek olup Sanat Müziği'nde makam Halk Müziğinde ayak, dizi kavramları geniş bir şekilde ele alınıp benzer ve farklı yönleri ele alınacaktır. Halk Müziğindeki ayaklar Sanat Müziğinde hangi makama uygun geliyor, iki türün ezgisel yapısı ve aynı zamanda türkü özelliği taşıyan Türk Sanat Müziği parçalarına da yer verilecektir.

Anahtar kelimeler: Türk Halk Müziği, Geleneksel Türk Sanat Müziği, Makam, Ezgi, Ayak